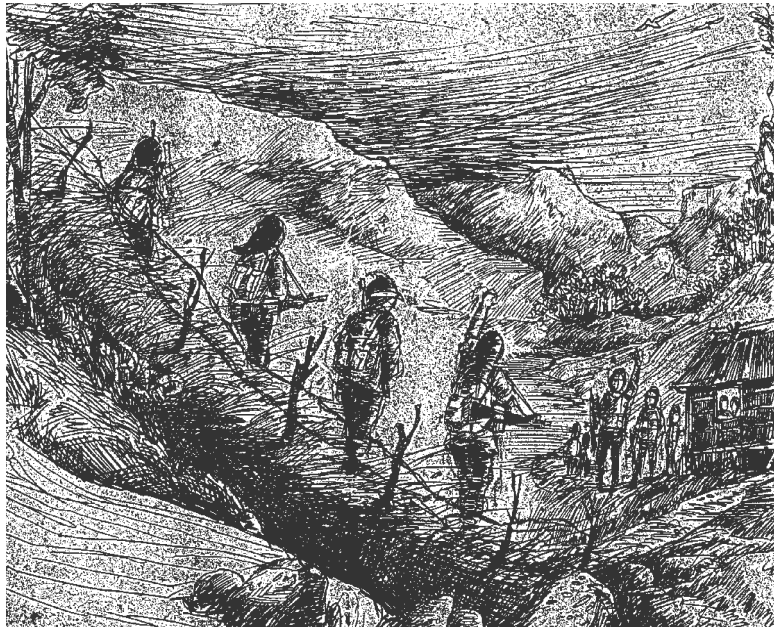

***pila ka
binalaybay
kag ambahanon
ang akon
gin-gikanan***

Mahal nga Kaupod Red,

Panginbulahan sa imo!

Sa okasyon sang imo gradwasyon, dungog sa akon nga magpanginbulahan sa imo upod sa iban pa. Wala kami regalo kundi ang handumanan sang imo namartir nga iloy, kag kasubong man, sa nagapadayon nimo nga amay. Magkaupod kami sa rebolusyon. Nasulat ko na ini sadto pa. Ginapaambit ko lang sa imo. Kabay nga malipayon ka permi kag dumduma ining pila ka ambahanon kag binalaybay sang imo rebolusyonaryong ginikanan.

***M**ay hitabo nga nakasapo ako sang isa ka binalaybay nga ginatig-uluhan “Alimpuros”. Wala sang ngalan sang tagsulat. Apang kilala kag madumduman ko ang tagsulat—si Kaupod Bayani Obrero—ang tatay mo. Ini sadtong mas o menus ulihi nga bahin sang 1984.*

Ini nga binalaybay ginahalad niya sa pinalangga nga Kaupod kag tiayon kag iloy mo —si Ka Kristin, ukon si Jodie Paduano, nga namartir sa isa ka reyd sang 47th IB/PA sa baryo Bugasungan, Ibajay, Aklan sadtong Mayo 11, 1984. Adlaw man ini sang madinalag-on nga reyd sang Bag-ong Hangaway sang Banwa sa istasyon sang PNP (sadto INP ukon Integrated National Police) sa munisipyo sang Leon, Iloilo.

*Ang amo nga tula ni Kaupod Bayani, napublisar
man sadto sa pahina sang Daba-Daba, ang
rebolusyonaryong pahayagan sa Panay:*

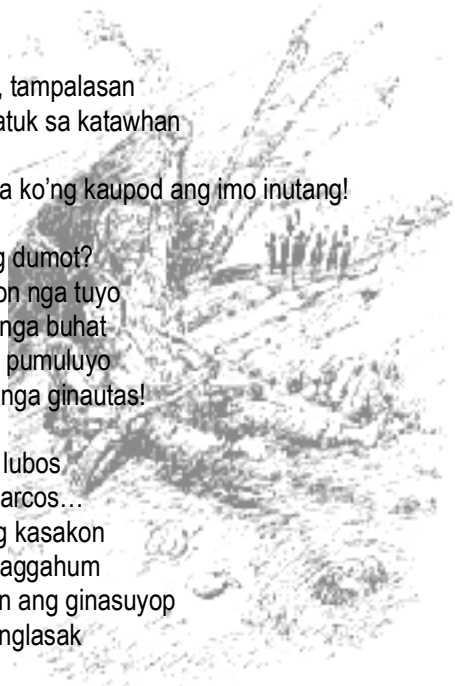
Alimpuros

Bulit sang dugo, pati kalag mo, tampalasan
Sa indi mabatas nga krimen batuk sa katawhan
Subong,
Kabuhi naman sang pinalangga ko'ng kaupod ang imo inutang!
Sin-o ang indi magtalangison?
Sin-o ang indi mag-indakal ang dumot?
Kon diin pa ang may dungganon nga tuyo
Kon diin pa ang may huwaran nga buhat
Ang mga malapit sa buot sang pumuluyo
Amo pa ang walay patugsiling nga ginautas!

Ikaw ang dapat manabat sang lubos
Pasista nga diktadurang US-Marcos...
Sanglit sa duna mo'ng kasakon
Sang wala latid nga paggahum
Dugos sang kadam-an ang ginasuyop
Kinamatarung ginapanglasak
Hustisya ginadingot!

Nagsala ka sa laum mo nga sa imo kapintas
Mapalong sa amon ang kalayo sang paghimakas
Tigaylo, makasahing kaakig labi nga magadabdab
Sa leksyon sang inagihan, kinaalam nagasangkad
Padayon, padasig, piho ang pagtikang.

May latid na ang imo yawan-on nga paghari
Pamatbat sang kadam-an nagahilapit...
Kag nagaalimpuros ang dumot

Sang minilyon nga pumuluyo sa malawig nga paghupot
Nga nagadaldal sa tanan nga sagbot sang reaksyon
Padulong sa imo dayon nga pagkalunod!

*Sa pihak sining pagkamartir ni Ka Kristin, ginliso
sang mga kaupod lakip na si Ka Bayani ang kasubo
sa rebolusyonaryong kaisog. Padayon niya nga
ginahakos ang gitara kag ginaamba ang ginbalay nila nga
ambahanon. Ang “Halad sa Anak” ginhatagan sang tuno
ni Ka Kristin sa lyrics ni Ka Bayani. Ginapatuhoy ini sa
ila anak nga si Red.*

Halad sa Anak

*Katagsing sang kadlaw
Anak nga ‘gasug-alaw
Kag nanay kag tatay
Daku’ng kahidlaw*

*Kupo sang kalipay
Sukna sang kapung-aw
“Ngaa kadugay sa inyo
Mag-abot sa balay?”*

Koro:

*Perlas sang amon kabuhi
Bugay sang pag-isa
Ginsaaran sang paghimakas
Inyo’ng buasdamlag.*

*Anak, itanom sa pensar
Kami sa banwa may sinumpaon*

*Ipakig-away
Ang kahilwayan*

*Anak, magpakabuot ka
Sa pag-inakop sang masa
Sa pagdaku mo
Alagaran ang pumuluyo.
(liwaton ang Koro)*

*A*ntes namartir si Ka Kristin, siya ang naghatag tuno sa ambahanon nga ang lyrics ginsulat ni Ka Bayani. Ila ini ginbalay halad kaday Ka Omp[ong kag Ka Teri sa ila kasal sadtong tuig 1984. Ginatig-uluhan ini sang "Inspirasyon".

*Katahum sang kaagahon
Pagsublak sang paglaum
Malulo nga ambahanon
Katumanan sang bag-o nga handum*

*(koro)
Ginpun-an mo ang kulang sa akon
Malawig nga panglabbayon
Yuhom mong may dulot dugang kalig-on
Sa tunga sang unos, isang inspirasyon!*

*Palangga, kapihak sang dughan
Kasalo sa kalipay, kabudlayan
Katuwang upod sa kadam-an
Nagaalsa para sa kahilwayan*

*(liwaton ang Koro)
...Kaupod, ikaw inspirasyon!*

*N*agpadayon sa pagsulat si Ka Bayani. Ang iban nindi ko na makita Malayo ang iya disignasyon sa pagpadayon sang rebolusyonaryong hilikuton. Pero may isa pa ako nga nahawiran. Ginsulat niya ini sang Pebrero 27, 1985, pila ka bulan antes mabagsak ang diktagdurang Marcos:

May Bag-ong Duag ang Kabukiran

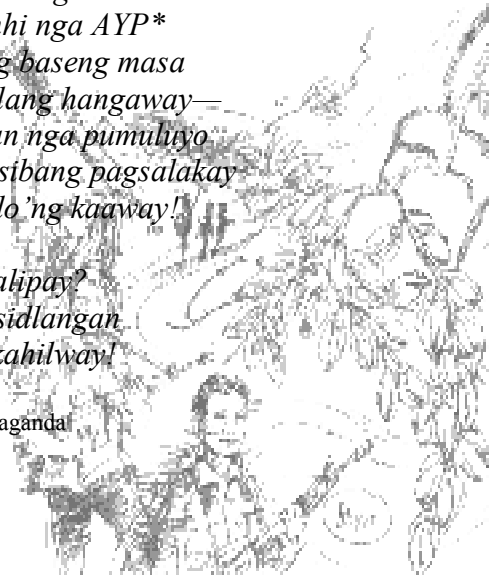
*Kabahin na sang kabuhi ko ang kabukiran
Magtukad-dulhog sa magtag-as nga putok-putukan
Ang magtaris-taris sa madamol nga kagulangan
Ang mga kabudlayan walay ginabale
Sanglit nalingaw ako 'ng bihag sang kinaugali
Kag labaw pa, kay may tuyo 'ng makasahi.*

*Apang kahibalo ka nga sa dalagan sang panahon
May dugang nga balani ang lumay sang talon?
Sa kuting-kuting sang lagaslaw sang tubig-suba
Bisan ang mga bulak nga ilahas angayan magkiay-kiay
Nagapapsik sang diwang banwahanon.*

*Ah, kari ka, iasoy ko sa imo
Tanhaga sang indi mapalong nga balatyagon
Tan-awa ang taguangkan sang kabukiran
Sadto nagabatiti sang binhi nga AYP*
Sa iya 'ng pagpundar sang baseng masa
Karon dagaya na nga Pulang hangaway—
Pagsakdag sang kadam-an nga pumuliyoy
Nagahanda para sa opensibang pagsalakay
Sa kuta sang demoralisado 'ng kaaway!*

*Kag sin-o abi ang indi malipay?
Sa kabukiran kitaon ang sidlangan.
Nagabanaag na ang pagkahilway!*

* AYP, armadong yunit pangpropaganda

A Time for Us

Trying times...
When one firmly obeys
His better judgment
Where his heart bleeds
Silently in protest.

Indeed, these are
No ordinary times
Gains are worth paying for
At whatever price...

Yes my joy
Just a little waiting
Soon,
All the birds be singing
In a clearer sky
Merrier than ever

What a time for us
Lovelier than ever!

--Bayani Obrero

somewhere in the Middle East
March, 1987

Do You Know?

From faraway
By the lakeside
Where not a few
Great poets offer
Their best lines
And rhymes and times
This lonely poem
Takes me far beyond...

I feel the warmth
Of the monsoon wind
Bringing the sweet scent from home.

How long still, how far?

Home, is all I wish for now
To sing our song
Of love and freedom together
And together realize our dreams
Faithfully and fast!

--Bayani Obrero

West Lake, Hanchow (?), China
September 1987

*M*adamo pa sila sang sinulatan. Bay-i kay mang-
ukay pa gid ako kon diin nga mga talaguan.
Bal-an mo, medyo malaka na ini nga
masalapuan. Kon may ara, ipalada namon sa imo.

Asta lang diri.

Mabuhay ka!

*Kaupod kag Abyan,
Ka Naldo*

Pebrero 20, 2004